

telj te brezumne knjižure — alj svojo učenost svetu pokazati ali se blamirati (ošvigati), ker je sam sebi tolikokrat v nasprotje prišel? Pa vendar utegne pri nevednem ljudstvu veliko hudega storiti, ker tako hudobno sveto vero taji in pači, ter na vso moč duhovski stan ob spoštovanje in zapiranje pripravlja. — Dva liberalna gospodiča sta svojim ljudem tudi „Tednik“ naročila, pa modro ljudstvo mu je kmalu slovo podpisalo; in tako imamo zdaj mir pred njim. Da bi se pa ležej naše ljudstvo pred lažiliberalizmom obvarovalo, bi bilo želeti, naj bi se pri nas **kat. politično** ali **saj bralno društvo vstanovilo**, dokler je še čas, da nas sovražnik nepripravljene ne najde! K temu Bog pomoz!

Kmetič.

Sv. Lenart v slov. gor. 13. apr. (Odbor okrajnega zastopa) je pri slednji občni seji udom razdelil proračun za l. 1874, iz kterega je razvidno, da stroški znašajo 49.725 gl. 34 kr.; a nikakor ne, odkod da se bodo denarji vzeli. Stroški za uradovanje, pisarno in postreznika znašajo 500 gld.; pa po izdelanem proračunu se ne more razsoditi, ali je človek, ki ga je sestavil, kedaj enacega kaj videl ali ne. Ne vem, je li bolj smešno za načelnika ali razžaljivo za okrajni zastop, da se mu tako površno sestavljen račun v roke da. Mi, ki pod različnimi dokladami stokamo, smemo in tudi javno tukaj tirjamo, da našim zaupnim možem v okrajnem zastopu tudi račun preteklega leta izročite, pa takega, da se bo videlo v njem, kam in kako so se denarji uporabili. V zadnji dobi deželnega zbora se je našega zastopa prošnja za podporo iz deželne blagajnice odbila in sicer zato, ker se še za leto 1871 (če se ne motim) račun ni predložil in zastop ni izkazal, za kaj da se je poslednja podpora porabila! Ta podpora je bila izplačana za novo cesto v Cmurek, za katero je v letošnjem proračunu postavljeno 21.947 gld. 77 kr., 8000 gl. se je neki že za njo po nakladah vplačalo, pa polovica se je že drugam obrnila, akoravno skupni okrajni zastop odbora tega ni dovolil. Sicer ima ta steza svojo dvajsetletno zgodovino in odkar so okrajni zastopi, se sicer za njo naklade nabirajo, prav malo se pa stori, in leta še bomo menda čakali, prej ko bo steza dodelana. Ne umemo pa, kako se načelnik okrajnega zastopa in njegov namestnik, kojima deželni odbor mudnost očitati mora, v novi vladi v potrjenje predložiti moreta, kakor pri nas. — Med drugimi stroški stoji v proračunu 3137 gld. 80 kr. za prestavljenje steze v Radahovi. To je sklenila odborova šestorica, preden je stvar v posvetovanje prišlo pri občni seji. Ker se je tudi že mnogo kamenja navozilo, je bil zastop prisiljen privoljenje dati. Vsa ves se pa temu upira, ker bo steza namesto skozi njo, po strani peljala. Te dni so šli možje sami k deželnemu odboru v Gradec, da svoje zahtevanje osebno opravijo. Ker deželni odbor ne bo gledal na muhe nekterih tukajšnih oseb, bodo gotovo

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 17.

uslišani, in bo okraj velikih stroškov rešen. To upamo, čeravno se sliši, da je deželni odbor stvar že soper Radečane rešil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V obeh zbornicah se delajo „verske“ postave naprej, in kadar ste si v malenkostih nasprotni, se pa brž pogodite, ker poplaši ministerski prvosednik uporneže z groženjem, da sicer vlada mora odstopiti. — V zbornici poslancev se je besedovalo o Fuksovem predlogu, izgnati Jezuite in njim ednake redovnike iz Avstrije. Zakaj pa? Ino zarad tega, ker se brezverski liberalci Jezuitov bojijo. Prgnali bi tudi druge duhovnike, ko bi se — katoliških ljudstev ne bali. Pri glasovanju po imenih se je s 148 proti 21 glašovom sklenilo, da se ta predlog odboru v pretres izroči. Dva Moravska poslanca: dr. Fanderlik in dr. Pražak, potem grof Hohenwart in Lienbacher so šli pred glasovanjem iz zbornice. Mnogo poslancev „pravne“ stranke ni bilo na Dunaju. Rusini in eden Poljak in pa poslanec iz južnega Tirolskega v duhovni suknji — Prato — ti so z liberalci za ta liberalni (!) predlog glasovali. Dr. Razlag je vendar toliko takta imel, da je proti glasoval; čast liberaluškega slovenstva sta pa rešila dr. Vošnjak in Pfeifer, ki sta za izgnanje zvestih redovnikov in dušnih pastirjev glasovala! Tudi ministri se pred glasovanjem stran šli, torej ne vemo, kar o tej stvari mislijo; to pa vemo, da Fuksovci in Vošnjakovci ne bodo Jezuitov prgnali, ker še vendar kljubu konfesionalnim postavam kat. cerkev v katoliški državi ni brezpravna!

Dne 20. aprila so delegacije v Peštu delovati začele. One imajo le z vnanjimi zadevami države, z državnimi financami in skupno armado opraviti, in so edina vez, ki še Avstrijo z Ogerskimi veže. Izredni stroški, za armado znašajo za prihodnje leto 6 milijonov, nasproti je pa grof Andrassy stroške za ministerstvo vnanjih zadev znižal za 112.400 gld.

Državni zbor bo šel o polovici meseca maja do sredi oktobra na počitnice. — Novi zastopnik apostolske stolice, naškof Jakobini, se je svetlemu cesarju slovesno predstavil in pismo poverjenja izročil.

Hrvaška. Vsled pomiloščenja ob priliki 25letnice cesarjevega vladarstva se je 86 kaznovancem vsa ostala kaznen, 20 pa deloma prizanesla. — V Jaski je 20 t. m. narodni kandidat, realkin ravnatelj Torbar, skoro enoglasno za poslanca izvoljen bil.

V Dalmaciji razsaja že dolgo lakota, ki posebno zdaj spomladi hudo pritiska in mnogo ljudi pokonča. Ubogi bribovci niso že več mesecev kruha vidili in životarijo ob zmesi iz skorje in zelene trave. Kdor more, hiti v mesta ob morskem

pobrežju, da si košček kruha in polente zasluži in s tem sebe in gladno rodbino preživi. Brezvestni oderuhi prodajajo ubogim ljudem škafo turšice po 9 gld., v tem ko je navadna cena le po 6 gld., in vrh tega še tirjajo, da jim že ob prihodnji žetvi vse povrnejo. Ljudje pa še ne vedo, ali bo letos kaj pridelka, ker je kakor prejšnja leta že zdaj huda suša. Vrh vsega tega je tudi živinska kuga bila in marsikomu 80% živine ugonobila. — Pri vsem tem pa v državnem zboru Dalmatinske železnice, ki bi ljudem vsaj nekoliko zaslužka dale, vedno še rešenja čakajo, ker se bolj mudi s „konfesijonelnimi“ postavami in izganjanjem oo. Jezuitov, kakor da se ubogo ljudstvo smrti otme.

Vnanji svet. V nemškem drž. zboru je res obveljala postava, vsled ktere ostane za 7 let stoječe armade 401.000 mož, kar sili vse sosednje države, da neprimerno mnogo stoječih armad pripravljenih imajo ter je Evropa podobna natlačeni kasarni, ljudske mošnje pa — cvilijo. — Zaprtega mučenca, preč. nadškofa Ledohovski-ja, je posvetna sodnija, ki si prisvaja ime „cerkvene“, zdaj tudi od duhovske službe odstavila! — Ker je s tremi škofi tudi mnogo od njih postavljenih duhovnikov v zaporu, je predložila pruska vlada zdaj postavo, kako da se imajo izpraznjena mesta oskrbovati. Zdaj pridejo torej vladni duhovniki — katoliški odpadniki — na vrsto! In kaj porečejo k temu katoliške srenje? Demokratični list „Frankf. Zeitg.“ piše: „Vsi (vladini) računi napravljeni so brez kat. ljudstva, katero stoji, naj reče kdo kar hoče, na strani škofov in duhovenstva, ter ne vidi v strahovanih duhovnikih — državnih hudodelcev, marveč mučence za sv. vero, katerim se izneveriti bilo bi toliko, kot vero zatajiti.“ — Vošnjak in „Narod“ bi pa rekla: „Norasti nemški katoličani, saj vera pri vas nij v nevarnosti!“ —

Za poduk in kratek čas.

0 denarju.

(Iz govora v kat. pol. društvu v Konjicah.)

Denar vsi poznamo; vsak izmed nas si ga želi, in vsak ga potrebuje. Papežu in cesarju, težaku in beraču je denar potrebna stvar. Denar giblje in vlada vse družinsko življenje, ker za denar damo vse, česar ne potrebujemo, in za denar spet vse dobimo, kar potrebujemo. Pregovor torej prav pravi: „Kdor ima denar — je v deželi gospodar.“

Veliko ljudi je, ki denar hvalijo, pa tudi veliko jih je, ki ga preklinjajo, kajti maloktera reč naredi na svetu toliko dobrega in toliko hudega, kakor denar. Tako navadna, potrebna in imenitna reč se mora dobro poznati, dobro rabiti in obračati.

Nekteri mislijo, da je denar bogastvo,

a to je kriva misel, ki bi lahko zakrivila veliko nesreč, ako bi se v djanju izvrševala. Tisti namreč, ki imajo pravico denar delati, kovali bi iz dobrega denarja slabšega in množili papirnatega, da bi ga bilo vedno več — vedno več bogastva — in s tem bi denar prišel ob vso vrednost.

Ker denar ni bogastvo, ne sme tudi gospodarstvu nameniti, gospodar ga ne sme množiti in na kup spravljati, ampak mora z denarjem delati ali gospodariti tako, da bi do bogastva prišel; denar je tedaj gospodarju le sredstvo ali orodje za bogastvo, kakor je igla krojaču, kladvo kovaču, — samo da veliko imenitniše orodje.

Kdor svoje orodje bolje umno in pridno rabi, ž njim koristniše reči prideluje, ta poprej pride do bogastva, tako tudi gospodar, ki denar bolje pridno obrača, ž njim bolj umno gospodari, poprej obogati.

V tem smislu je denar le blago in lebko se ž njim kupčuje in barantuje, kakor z vsakim drugim blagom.

Denarni trgi so po velikih mestih tako imenovane borze, banke, hranilnice i. t. d., ki denar od vseh krajev zbirajo, potem pa ga spet zlasti skoz tovarnice vodijo na vse strani med delavce in ljudstvo.

Ker so ti denarni trgi le po večjih mestih, zato se ondi ne more ves denar od vseh strani nabrati, ampak veliko ga ostane še shranjenega po skrinjah in omarah, kder brez dobička kot mrtvo blago leži. Da bi se tudi tak denar v kupčijo spravil, potrebno bi bilo manjših denarnih trgov med ljudstvom, iz katerih bi se denar spravljaj dalje, — potrebne bi bile posojilnice, ki bi v postranskih krajih osnovane manjše svote denarja zbirale ter jih v kupčijo spravljale.

Kar so za raznovrstno blago zraven velikih kolodvorov ob železnicah majhni, to bi bile za denar zraven borz in bank posojilnice.

Umnemu gospodarju je dendenes potrebno z denarjem barantati, pa — modro in pošteno, drugače ga še le lastna škoda zmodri.

Zgodovinska črtica

(Gregor Ursus, ne Veffen.)

Iz Konjic 20. t. m.

Vaš marljivi g. dopisnik iz Celja je v št. 14. „Sl. G.“ priobčil času prav primerne verstice o bratovščini Marije 7 žalosti. Dovolite mi, da prijateljem naše domače zgodovine pojasnim pogršek, ki je iz „Celjske kronike“ v omenjen dopis se vrinol. V Konjicah doslej ni bilo župnika z imenom „Veffen“. V konjiških krstnih bukvah od l. 1604) katerim pa več listov manjka, se nahaja podpis konjiškega župnika, katerega skoraj ni moč brati. Gospod pisatelj „Celjske kronike“ je bral: „Gregor Veffen“ in ga tako v svoji kroniki (str. 172) priobčil. Drugi so omenjeni podpis dru-